

MEERJAREN BELEIDSPLAN 2020-2023

Bibliotheek Rijssen-Holten

WWW.BIBLIOTHEEKRIJSSENHOLTEN.NL

de Bibliotheek
Rijssen-Holten

Voorwoord

In de afgelopen drie jaar hebben we de maatschappelijk-educatieve bibliotheek verder vormgegeven. Er zijn veel initiatieven opgepakt en deze initiatieven maken inmiddels structureel onderdeel uit van de dienstverlening van de Bibliotheek Rijssen-Holten. Het aantal deelnemers van de cursussen digitale vaardigheden verdubbelde. Daarnaast is onze bibliotheek in steeds meer scholen en voorschoolse instellingen actief en een groeiend aantal kinderen wordt wekelijks voorgelezen door de vrijwilligers van de VoorleesExpress.

Begin oktober 2020 is het bibliotheekconvenant voor de jaren 2020-2023 getekend. In het convenant leggen de partijen de focus op drie grote maatschappelijke opgaven: het bevorderen van lezen, het bevorderen van participatie in de informatiesamenleving en het bevorderen van een leven lang ontwikkelen.

De basis staat. We richten ons in de komende jaren op het verder

verdiepen van de onderdelen van de maatschappelijk-educatieve bibliotheek. Dit doen we in samenwerking met medewerkers, vrijwilligers, de gemeente, het onderwijs en de maatschappelijke en culturele organisaties.

De uitdaging in de komende jaren is om de organisatie verder toe te rusten, zodat we de medewerkers en vrijwilligers nog beter faciliteren.

We schetsen in dit plan de belangrijkste lijnen voor de komende jaren. We kiezen er bewust voor om niet alles concreet in te vullen. Dat maakt ons flexibeler en geeft ons ook de mogelijkheid om in te kunnen spelen op nieuwe trends. In de jaarplannen zullen wij wel concrete doelen en activiteiten benoemen.

Karen Pennewaard

directeur-bestuurder Bibliotheek Rijssen-Holten

Inleiding

De transitie van klassieke Bibliotheek naar maatschappelijk educatieve Bibliotheek

De wereld van de Bibliotheek is sterk veranderd in de afgelopen periode. In januari 2015 is de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen (WSOB) in werking getreden waarin de bredere functie van de Bibliotheek is vastgelegd. Niet langer gaat een Bibliotheek alleen over het beschikbaar stellen van informatie en boeken (wat we nu de klassieke Bibliotheek noemen). De Bibliotheek kreeg de opdracht te transformeren naar een maatschappelijk educatieve Bibliotheek. De Bibliotheekfunctie wordt daarbij in de wet als volgt omschreven:

“een voor een ieder toegankelijke openbare Bibliotheekvoorziening omvat in ieder geval de volgende functies, die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van het algemene publiek:

- ter beschikking stellen van kennis en informatie;
- bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
- bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
- organiseren van ontmoeting en debat; en
- laten kennis maken met kunst en cultuur.”

De Bibliotheek krijgt een centrale rol toebedeeld in het ondersteunen van de persoonlijke ontwikkeling in de breedste zin van het woord.

De Koninklijke Bibliotheek heeft dit samen met de bestuurlijke partners en branchepartners verder uitgewerkt in een landelijke innovatieagenda met daarin vier innovatielijnen. Deze innovatielijnen hebben in Rijssen-Holten plek gekregen in drie strategische lijnen: Jeugd en Onderwijs, Basisvaardigheden en Persoonlijke ontwikkeling en Verandering en Verbreding van de klassieke Bibliotheek.

Routekaart 2020-2023 bibliotheek Rijssen-Holten

Jeugd en Onderwijs

Versterking en verdieping van bestaand aanbod

We zetten in op de taal- en leesvaardigheid van het kind zelf, stimuleren van leesplezier

Kinderen groeien op in een taalvaardige omgeving (gezin, school, gemeenschap)

Basisvaardigheden en persoonlijke ontwikkeling

Taal, digitaal en techniektaal: versterking en verdieping

We zetten in op het vergroten van de basisvaardigheden van volwassenen door het bieden van bredere faciliteiten.

Het gaat daarbij om informatievoorziening, het uitbreiden van mogelijkheden tot het opdoen van kennis en het hebben van (waardevolle) ontmoetingen

De komende periode richten we ons op:

- Versterken programma gezinsaanpak (vooral 0-6 jaar)
- Stimuleren van voorlezen
- Stimuleren betrokkenheid bij de school
- Programma's aanbieden die ouders stimuleren om (basis)vaardiger te worden
- Werken aan bewustwording bij maatschappelijke partners en hun medewerkers

Acties:

- **Extra focus op: Gezinsaanpak - Vergroten van het bereik van ouders en (pedagogisch) medewerkers / medewerkers van maatschappelijke partners die veel contact hebben met gezinnen**
- Versterken en mogelijk uitbreiden van het aantal dBos locaties
- Onderzoeken op welke manier we de dienstverlening naar scholen verder kunnen uitbreiden
- Bereik van de VoorleesExpress vergroten
- Blijven stimuleren van het (klassikaal) gebruik VO van de Bibliotheek
- Organiseren van Mama Papacafe's
- In samenwerking met Tetem worden activiteiten georganiseerd om met kinderen aan de slag te gaan met technologie, digitalisering en maakprocessen

De komende periode richten we ons op:

- het versterken van eigen kracht van onze inwoners
- het vergroten van de zelfredzaamheid
- aandacht voor preventie
- bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling

Acties:

- Realiseren van het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)
- **Extra focus op: Uitbouwen van het aanbod (i.s.m. Seniorweb) van verschillende cursussen voor het verwerven en verdiepen van digitale vaardigheden en basisvaardigheden op het gebied van werk, gezondheid en geld**
- Stimuleren van ontmoeting tussen ouderen door middel van programmering bv VoorleesExpress voor ouderen
- Toegankelijker maken van de digitale Bibliotheek door het aanbieden van spreekuren en workshops
- In samenwerking met Tetem worden activiteiten georganiseerd om met volwassenen aan de slag te gaan met techniek en digitalisering, inrichten maakplaats plus realiseren aanbod workshops

Mens & organisatie

- Implementeren van het functiehuis met generieke profielen, gebaseerd op HR21
- Verder implementeren van zelfsturende teams
- Versterken van de relatie met vrijwilligers door het bieden van opleidingen, ontwikkeling en/of ruimte om zelf initiatieven te ontplooiën binnen de bibliotheek.

Financiële continuïteit waarborgen door:

- een verstandig uitgavenpatroon;
- kostenbesparing o.a. door efficiënter werken en inzet vrijwilligers
- het onderhouden van een algemene reserve
- het binnenhalen van projectsubsidies

Beschikbaarheid:

- Handhaven van het aantal openingsuren van de bestaande vestigingen en uitleenposten
- Versterken van de relatie tussen de digitale en fysieke Bibliotheek

Veranderen en verbreden van de klassieke Bibliotheek

Externe communicatie

- Deelname marketing projecten Netwerk van Overijsselse Bibliotheken
- Uitnodigen gemeenteraad eenmaal per twee jaar voor voorlichting over het bibliotheekwerk in relatie tot maatschappelijke ontwikkelingen
- Deelname aan landelijke initiatieven om de maatschappelijke meerwaarde in beeld te brengen

Governance code cultuur 2019

- Toetsen van processen en onderliggende documenten aan de Governance code cultuur 2019

Missie en visie

We zitten dus in een andere fase. Daarom hebben we, samen met onze medewerkers en onze Raad van Toezicht, opnieuw gekeken naar de formulering van de missie en visie.

Onze missie is:

Wij ondersteunen en inspireren ieders persoonlijke ontwikkeling door te informeren en door het stimuleren van leren en lezen.

Onze visie:

De Bibliotheek staat dichtbij de mensen en biedt een netwerk aan mogelijkheden, zowel fysiek als digitaal, om te ontwikkelen, ontdekken, ontmoeten en ontspannen, zodat iedereen kan meedoen aan de samenleving.

Kernwaarden:

Parallel aan gesprekken over het inhoudelijke deel voor het nieuwe meerjarenbeleidsplan zijn we ook een traject gestart over wie wij willen zijn als Bibliotheek en welke kern-

waarden en organisatie-inrichting daar het beste bij passen.

Vragen die daarbij aan de orde zijn (gewees) zijn onder andere hoe we ruimte kunnen geven aan zelforganisatie en wat daar voor nodig is. Daarnaast zijn we in gesprek gegaan over de kernwaarden van onze Bibliotheek. We zijn daarbij uitgekomen op:

- Deskundig
- Toegankelijk
- Verbindend

De volgende stap is verder uit te werken wat dit dan

daadwerkelijk betekent in de dagelijkse praktijk. Er staan nog activiteiten gepland om hier verder mee aan de slag te gaan.

De resultaten hiervan zullen verder geïmplementeerd worden in onze wijze van werken de komende jaren.

Ontwikkelingen in de Bibliotheeksector

Maatschappelijk educatieve Bibliotheek

Zoals al aangegeven heeft de Bibliotheek een sterke verandering doorgemaakt en ingezet op een bredere maatschappelijke invulling. We kunnen (en willen) er echter niet omheen dat taalvaardigheid en het voorkomen en oplossen van laagtaalvaardigheid een belangrijke pijler is onder het bestaan van de maatschappelijk educatieve Bibliotheek. De afgelopen jaren is uit verschillen rapporten gebleken dat de taal- en leesvaardigheid van met name jongeren sterk afneemt. Helaas is ook in 2019 weer een rapport (PISA) uitgekomen dat dit beeld bevestigt. Een ontwikkeling is dan ook dat nog meer aandacht uitgaat naar het voorkomen van laaggeletterdheid, waarbij de focus verschuift van het individuele kind naar de (gezins)omgeving van het kind. De aanpak richt zich, naast het aanbieden van taal aan het kind, vaker ook op het ontwikkelen van een taalvaardige omgeving. We streven er daarmee naar dat de verhouding preventief-curatief steeds verder verschuift naar preventief en dat op langere termijn ook de preventieve interventies steeds minder vaak nodig zijn.

Versterken netwerken

De afgelopen tijd is gebleken dat bibliotheken vaker verbindingen leggen binnen de lokale gemeenschap. Er wordt nauw samengewerkt met lokale maatschappelijke partners. Daarmee ontwikkelt de Bibliotheek zich nog meer tot de spil in het netwerk rondom het bevorderen van participatie en zelfredzaamheid. Zo wordt zowel preventief als curatief ingezet op (digi)taalvaardigheid en andere 21e- eeuwse basisvaardigheden. Naast het vergroten van bewustzijn en voorlichting is het aanbieden van non formele leertrajecten daar een belangrijk middel in.

Brede maatschappelijke functie

Niet alleen spelen de Bibliotheken een rol in het verstevigen van de lokale cohesie met maatschappelijke partners, dat doen zij ook steeds meer op individueel niveau. Zo faciliteren zij, naast lees- en studiekringen, ook het opdoen van kennis op andere belangrijke vaardigheden (financiën, gezondheid) en zetten zij in op het voorkomen van eenzaamheid door onder andere activiteiten voor ouderen aan te bieden.

De dienstverlening van de Bibliotheek verschuift dan ook van alleen het culturele veld ook naar het sociaal domein. Het bouwen van groepen/gemeenschappen (“communities”) wordt daarbij steeds belangrijker.

● Digitale transformatie

Het leven wordt steeds meer digitaal. Dat was al een niet te keren ontwikkeling, de Coronacrisis van begin 2020 heeft pijnlijk zichtbaar gemaakt dat digitale vaardigheden steeds belangrijker worden. Bijkomend effect is ook dat duidelijk is geworden hoeveel impact het heeft wanneer die digitale vaardigheden onvoldoende beheerst worden. De Bibliotheek biedt dan ook steeds meer activiteiten aan om deze vaardigheden te kunnen ontwikkelen. De transformatie naar een meer digitaal ingerichte samenleving is breed maatschappelijk. Dat vraagt dan niet alleen van onze bezoekers aanpassingsvermogen maar zeker ook van onze

medewerkers. Ook van hen worden andere vaardigheden en competenties gevraagd.

● Maatschappelijke waarde

Naast digitale ontwikkelingen merken we ook dat we te maken hebben met een verzakelijking in de sector. Daarom is het belangrijk op zoek te gaan naar nieuwe inkomstenbronnen en vormen van het (ver)binden van inwoners aan de Bibliotheek. Dat kan zowel in geld als in andere vormen zoals bijvoorbeeld het delen van kennis en/of vrijwilligerswerk. De subsidieverstrekker vraagt om een betere onderbouwing van de maatschappelijke waarde die de Bibliotheek levert. Hoewel dit een logische vraag is, is het ook moeilijk om dat inzichtelijk te maken. Niet alles laat zich in cijfers vangen. De landelijke tendens is dat de sector op zoek is naar manieren om aan deze behoefte tegemoet te kunnen komen.

Versterking en verdieping 2020-2023

● Provinciaal en lokaal

Vanuit de provincie Overijssel is gestart met het initiatief “Taal Werkt!”. Binnen Taal Werkt! zetten de Overijsselse bibliotheken zich vooral in voor het versterken en verbinden van de preventieve en curatieve aanpak voor kinderen en volwassenen én met werkgevers en sociale partners. De missie van het initiatief Taal Werkt! is: ‘Partners verbinden in een krachtige lokale en regionale infrastructuur; op naar een basisvaardig Overijssel!’

De Bibliotheek Rijssen-Holten sluit daar zoveel mogelijk bij aan. In dit meerjarenbeleidsplan ligt de focus dan ook op samenwerking met andere partijen zodat een krachtig en elkaar versterkend lokaal netwerk ontstaat. Een lokaal netwerk waarin de Bibliotheek een verbindende rol speelt als het gaat om maatschappelijke educatieve ondersteuning.

● Team jeugd

In team jeugd ligt de focus op het ontwikkelen van de taal- en leesvaardigheid bij de jeugd. De focus is hierbij tweeledig:

- Inzetten op de taal- en leesvaardigheid van het kind zelf
- Kinderen laten opgroeien in een taalvaardige omgeving (gezin, school, gemeenschap)

● Ontwikkelen taal- en leesvaardigheid

Op school leren kinderen “technisch” lezen. Vanuit de Bibliotheek ondersteunen we dit op verschillende manieren. Het gaat daarbij vooral om het stimuleren van een taalvaardige omgeving en het vroeg in aanraking brengen met taal (onder andere door voorlezen). Ons belangrijkste doel is het stimuleren van leesplezier. Dat stimuleren doen we vooral door te zorgen voor een mooie collectie met een passend en breed aanbod zodat er voor alle verschillende interesses en niveaus veel te ontdekken is!

● Taalvaardige omgeving

De toegevoegde waarde van de Bibliotheek zit ‘m juist in het stimuleren van een taalvaardige omgeving. Hier zetten we dan ook stevig op in. Zowel in de directe omgeving van het kind (gezin) als op school en de netwerken om een kind heen (kinderdagverblijven).

De komende periode richten we ons op:

- Verstevenigen programma gezinsaanpak (vooral 0-6 jaar)
- Vergroten van het bereik van ouders en (pedagogisch) medewerkers / medewerkers van maatschappelijke partners

die veel contact hebben met gezinnen

- Versterken en mogelijk uitbreiden van het aantal dBos locaties, en onderzoeken wat er nog meer gedaan kan worden om dienstverlening naar scholen uit te breiden.

● **Gezinsaanpak**

Er zijn verschillende initiatieven om kinderen zo vroeg mogelijk in aanraking te brengen met taal in het kader van voor- en vroegschoolse educatie. Zo krijgen alle ouders na de geboorte een brief van de gemeente met een bon om een BoekStartkoffertje op te halen. Dit is een eerste kennis-making met boekjes en voorleestips. Daarnaast is er de VoorleesExpress (waarbij vrijwilligers langskomen in minder taalvaardige gezinnen om voor te lezen aan jonge kinderen). De wens is om het bereik van de VoorleesExpress de komende periode verder uit te breiden zodat we meer kinderen kunnen ondersteunen.

Waar eerst vooral werd ingezet op “losse” interventies, erkennen we nu steeds meer dat de verschillende onderdelen samenhang met elkaar hebben en elkaar kunnen (en zouden moeten) versterken. Vandaar dat nu het programma “gezinsaanpak” is gestart. Dit programma richt zich op:

- Taal- en woordenschatontwikkeling stimuleren bij kind én ouder
- Stimuleren van voorlezen
- Stimuleren betrokkenheid bij de school
- Programma's aanbieden die ouders stimuleren om (basis)vaardiger te worden
- Werken aan bewustwording bij maatschappelijke partners en hun medewerkers

Hier ligt ook een nadrukkelijke link met team volwassenen die programma's aanbiedt om (basis)vaardiger te worden.

Voor het stimuleren van de taalvaardigheid van kind en ouders organiseren we MamaPapacafés. Dit ter ondersteuning van de taalvaardigheid van zowel kind als ouders. Naast dat het vooral erg leuk en gezellig is en ouders een gelegenheid geeft elkaar te ontmoeten is dit ook een mogelijkheid voor het signaleren van lage taalvaardigheid en het mogelijk door leiden naar andere ondersteuning.

Mede ook vanuit het programma gezinsaanpak en Taal Werkt! zetten we in op contacten met andere partijen. Zo zoeken we verbinding met bijvoorbeeld ViaVie Welzijn, GGD, verloskundigen, kraamhulp en kinderdagverblijven om via de (pedagogisch) medewerkers programma's als BoekStart en BoekStart/dBos verder uit te rollen. Daarnaast is het belangrijk hen ook te attenderen op de signaleringsfunctie die zij in relatie tot taalvaardigheid hebben. Op deze manier kunnen we ook inzoomen op specifieke wijken.

In Rijssen-Holten werken we al veelvuldig samen met deze organisaties. De komende beleidsperiode zal deze relatie verder worden verstevigd en uitgebreid (wanneer de middelen hier toereikend voor zijn).

● **Basisonderwijs**

Historisch gezien ligt de primaire verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen van taal- en leesvaardigheid bij de scholen. De afgelopen periode wordt echter steeds duidelijker dat scholen alleen niet in staat zijn om de taal- en leesvaardigheid bij kinderen op peil te brengen én te houden. Door leerkrachten en ouders te informeren en kinderen te enthousiasmeren, door actief in de lessen met boeken en media te werken, zijn we bewust bezig met het ontwikkelen en vergroten van de taal- en leesvaardigheid. Door samen te werken bereiken we meer!

Op dit moment kent Rijssen-Holten vier dBos (de Bibliotheek op school) locaties. Met de Bibliotheek op school slaan onderwijs, bibliotheek en gemeente de handen ineen en is er dagelijks aandacht voor leesplezier en mediawijsheid op school én thuis. Naast dat er een inspirerende collectie op de scholen wordt geplaatst en er een goede digitale lees- en leeromgeving wordt ingericht, zetten we ook deskundige lees/ mediaconsulenten in.

Een aantal basisscholen maakt (nog) geen gebruik van het concept de Bibliotheek op school. Wel bereiken en betrekken we alle scholen bij de Bibliotheek door het organiseren van andere activiteiten. Voorbeelden hiervan zijn het Juniordictee Rijssen-Holten, Nationale Voorleesdagen, Nationale Voorleeswedstrijd, Bibliowijzer, Schrijversfestival en Zomerlezen.

De komende periode wordt ingezet op behouden wat er nu is. Daarnaast staan we open voor meer Bibliotheek op school locaties maar moeten we tegelijkertijd constateren dat binnen de huidige mogelijkheden (middelen) we weinig ruimte hebben voor verdere uitbreiding hiervan. De focus ligt dan ook op het versterken van bestaande locaties, relaties en activiteiten en minder op uitbreiding hiervan. We streven er naar verbinding te maken met alle scholen om zo de doelgroep zoveel mogelijk kennis te laten maken met het plezier van taal.

Voortgezet onderwijs

We erkennen het belang van de doorgaande leeslijn (0-20 jaar). De realiteit is echter dat de inzet op het voortgezet onderwijs op dit moment minimaal is. Naast dat er sprake is van beperkte middelen, hebben we ook te maken met beperkte toegang tot deze scholen. Natuurlijk heeft het één een relatie met het ander en ontbreekt het ons op dit moment aan mogelijkheden om hier met veel energie mee aan de slag te gaan, maar de wens blijft. Daarnaast hebben VO scholen vaak zelf een bibliothecaris (mediathecaris) die inzet op leesbevordering binnen de school.

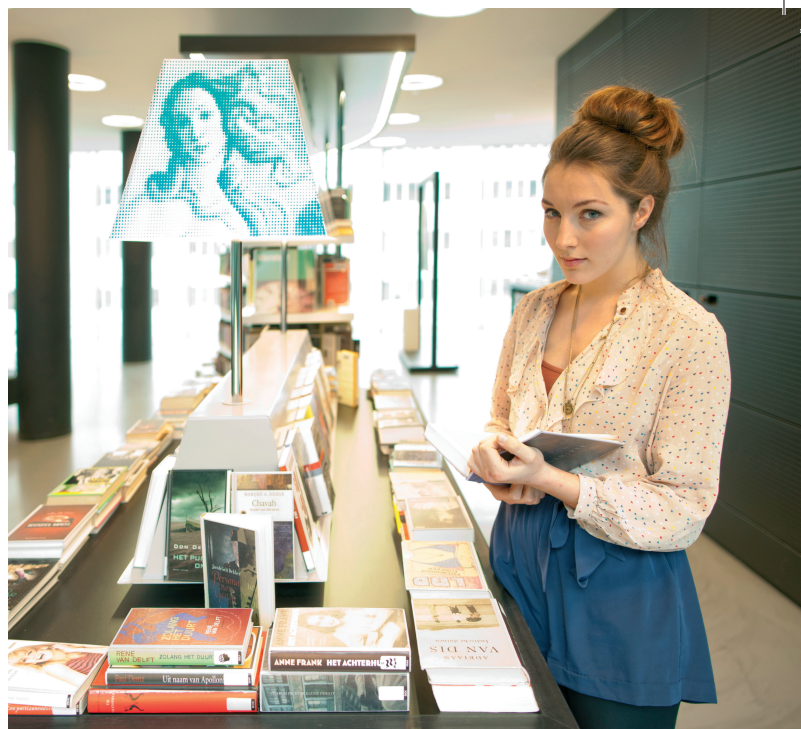
Ondanks dat proberen we zoveel mogelijk in te zetten op het behouden van het contact met deze groep. Zo komen een aantal klassen uit het VO jaarlijks langs in de bibliotheek. Dat is iets wat we blijven stimuleren. Tegelijkertijd zetten we onze kennis en kunde graag daar in waar deze de meeste maatschappelijke waarde heeft en dat is op dit moment vooral bij de kinderen (en ouders van kinderen) tot en met groep 8 van de basisschool.

Techniektaal

In samenwerking met de provincie zet de Bibliotheek Rijssen-Holten ook nadrukkelijk in op het programma techniektaal. In samenwerking met Tetem worden activiteiten georganiseerd om kinderen te stimuleren aan de slag te gaan met technologie, digitalisering en maakprocessen. Hiertoe worden maakplaatsen ingericht in de Bibliotheek. Vanaf 1 januari 2021 gaat dit programma van start.

Team volwassenen

In team volwassenen wordt de participatie en zelfredzaamheid van de inwoners van Rijssen-Holten

ondersteund. Dit is ook het team met oog en aandacht voor persoonlijke ontwikkeling. Het gaat daarbij vooral om:

- het versterken van eigen kracht
- het vergroten van de zelfredzaamheid
- aandacht voor preventie
- bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling

Ook hiervoor is in de afgelopen jaren al een goede basis neergelegd en op deze basis bouwen we graag verder.

Taal- en leesvaardigheid:

Het Taalpunt in Rijssen-Holten kent meerdere partners: ViaVie Welzijn, ROC, gemeente, Stichting Lezen en Schrijven en de Bibliotheek. Daarbij verzorgt ViaVie Welzijn de primaire coördinatie van het Taalpunt en ondersteunt vooral als het gaat om het verbeteren van de taalvaardigheid in woord en geschrift. De Bibliotheek is de aangewezen partner voor het faciliteren van de ontwikkeling van digitale vaardigheden. De samenwerking tussen beide partners loopt goed, waardoor de lijnen kort zijn er makkelijk verbindingen gelegd worden. Dit is belangrijk om mensen uit de doelgroep over en weer goed naar elkaar door te kunnen verwijzen.

Punt van aandacht daarbij is dat het lastig blijkt in contact te komen met de NT1 doelgroep (mensen met Nederlands als eerste taal). In deze groep is vaak sprake van schaamte voor het minder taalvaardig zijn. Dat zorgt en mede voor dat zij niet snel de stap naar ondersteuning zetten. Deze problematiek speelt een stuk minder bij de NT2 groep (Nederlands als tweede taal).

Digitale vaardigheden:

● *Informatiepunt Digitale Overheid*

In de komende periode richten we een Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) in. Er is een grote groep mensen die digitaal niet mee kan komen. Omdat de dienstverlening van de overheid steeds vaker digitaal plaatsvindt loopt deze groep het risico het contact met de overheid te verliezen met alle mogelijke gevolgen van dien. Het Informatiepunt Digitale Overheid is er voor hen. Een plek waar zij onafhankelijk en waardenvrij met hun vragen terecht kunnen.

Dit vraagt, naast de fysieke inrichting, ook scholing van medewerkers en communicatie hierover naar de doelgroepen. De training is er op gericht om vragen te herkennen en inhoudelijke kennis over de dienstverlening/activiteiten van de aangesloten overheidsinstanties te vergroten. Zo kunnen zij bezoekers goed doorverwijzen naar het maatschappelijk middenveld of naar de juiste overheidsinstanties. Vanuit deze rol zoeken we ook de samenwerking met andere maatschappelijke partners. Daarnaast kan het Informatiepunt Digitale Overheid een vindplaats blijken van de NT1 groep die we dan goed kunnen doorverwijzen.

● *Versterken digitale vaardigheden*

We zetten de komende jaren in op het versterken van de digitale samenleving. De Bibliotheek Rijssen-Holten biedt verschillende cursussen aan voor het verwerven en verdiepen van digitale vaardigheden. Het gaat daarbij onder andere om Klik en Tik en Digisterker. Beiden worden minimaal vier keer per jaar aangeboden. Voor de komende periode zetten we in op het uitbouwen van dit aanbod. Niet alleen in frequentie en daarmee ook aantallen deelnemers, ook in de aangeboden kennis. Daarnaast worden diverse spreekuren georganiseerd en willen we ons meer richten op losse workshops.

Als Bibliotheek zijn wij ook de lokale vertegenwoordiging van SeniorWeb. Waar Klik en Tik en Digisterker echt vanuit de Bibliotheek worden georganiseerd, hebben we daarnaast nog een breed aanbod van de workshops en cursussen vanuit SeniorWeb (bijvoorbeeld omgaan met je smartphone en/of i-Pad).

De komende periode benutten we om te inventariseren hoe we nog beter in kunnen spelen op de behoefte van volwassenen (waaronder ook de specifieke groep ouderen). Of dit wel of niet lukt heeft ook een relatie met de beschikbaarheid van vrijwilligers en medewerkers die deze cursussen kunnen geven. Er wordt ingezet op het werven van extra vrijwilligers en de coördinatie van de inzet van vrijwilligers. Daarbij kijken we ook of vrijwilligers ook op andere dienstverlening (bijvoorbeeld gastheer / gastvrouw) in kunnen zetten. Hiermee kunnen we capaciteit bij de beroepskrachten vrijspelen om cursussen te geven en/of met meer inhoudelijke taken bezig te zijn.

● *Instroom van cursisten*

Aan het eind van de vorige beleidsperiode zijn afspraken gemaakt met onder andere de gemeente en het UWV over de toeleiding van kandidaten naar het aanbod van de Bibliotheek en het Taalpunt. Vanuit het Taalpunt worden cursisten waar passend doorgeleid naar het aanbod van de Bibliotheek. Dit heeft inmiddels zijn weg gevonden.

De afgelopen periode heeft de gemeente een start gemaakt met de implementatie van de Taalmeter (een online instrument waarmee snel een indicatie van de taalvaardigheid kan worden ingeschat). Hoewel we hier een goede start mee hebben gemaakt is verdere aandacht voor een meer structurele toepassing van dit instrument nodig. Samen met de gemeente kijken we hoe we dit kunnen realiseren. Het uiteindelijke doel is dat de gemeente de Taalmeter uitvoert en kandidaten, wanneer passend, doorleidt naar Taalpunt en Bibliotheek. Ook is inmiddels nauwe samenwerking gezocht met andere (lokale en landelijke) partners om zoveel mogelijk bekendheid te geven aan de mogelijkheden die de Bibliotheek biedt in het ontwikkelen van basisvaardigheden en daarmee in het vergroten van zelfredzaamheid. De komende periode wordt ingezet op het verder versterken van het lokale netwerk om nog meer bekendheid te geven aan de faciliteiten die de Bibliotheek biedt zodat iedereen die dat wil en/of nodig heeft hiervan gebruik kan maken.

● **Techniektaal**

De komende tijd maken we ook voor volwassenen ruimte voor verdere ontwikkeling op het gebied van techniektaal. In aanvulling op het programma in samenwerking met Tetem voor de jeugd, bieden we ook volwassenen in de programmering gelegenheid om kennis te maken met, of zich verder te ontwikkelen in de wereld van technologie, digitalisering en maakprocessen.

● **Basisvaardigheden**

Naast digitale basisvaardigheden zijn andere basisvaardigheden ook belangrijk. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om omgaan met geld, gezondheidsvaardigheden en het vinden van werk (sollicitatievaardigheden). Ook hier zetten we in op verdere ontwikkeling van aanbod op dit gebied. In de afgelopen periode is geïnvesteerd in het organiseren van lezingen en cursussen. Dit heeft echter nog niet echt een plek gevonden in (de programmering van) de Bibliotheek. In de komende beleidsperiode onderzoeken we hoe we in deze behoefte kunnen voorzien en welke rol de Bibliotheek daarbij kan nemen. Wanneer blijkt dat dit kansrijk is zal de Bibliotheek hier binnen haar mogelijkheden uitvoering aan geven.

● **Vergrijzende gemeenschap**

In Rijssen-Holten is sprake van een steeds groter wordende groep ouderen. Dit vraagt om aanpassingen binnen de Bibliotheek. Wij willen graag bijdragen aan het voorkomen van eenzaamheid met onze programmering.

In het verleden is al op initiatief van patiëntenverenigingen een “mantelzorgkast” geplaatst. Hier is informatie te vinden over dit thema. Gebleken is dat deze vorm niet echt leidt tot extra belangstelling. Daarom zoeken we naar welke mogelijkheden er wel zijn om hierop in te spelen, daarbij ook aansluitend op de landelijke ontwikkelingen rondom Bibliotheekwerk voor ouderen.

Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het dementievriendelijk inrichten van de Bibliotheek (niet alleen fysiek maar ook qua collectie), het stimuleren van ontmoeting tussen ouderen, het programmeren van een VoorleesExpress voor ouderen en het beter toegankelijk maken van de Bibliotheek (bijvoorbeeld door het regelen van vervoer naar

de Bibliotheek). Deze beleidsperiode zetten we dan ook nadrukkelijk in op het verder versterken van de positionering van de Bibliotheek voor ouderen. Uiteraard zullen de uitkomsten van de Mosaic-rapportage daarin worden meegenomen zodat we ons op de juiste groepen kunnen richten

● **Lees- en studiekringen**

De Bibliotheek Rijssen-Holten ondersteunt twee leeskringen en twee studiekringen. De komende tijd zal niet specifiek ingezet worden op het ontwikkelen van meer kringen. De bestaande ondersteuning zal worden voortgezet. Wanneer initiatief genomen wordt vanuit de samenleving voor uitbreiding dan zal de Bibliotheek daar van harte aan meewerken.

● **Klassieke bibliotheek / collectie**

Bibliotheek Rijssen-Holten heeft vestigingen in Rijssen, Holten en uitleenposten in de volgende wooncentra voor senioren De Schutse, De Wellehof en De Parkstede. De vestiging in Holten zit in een Multifunctionele Accommodatie (MFA), namelijk het Kulturhus, de vestiging in Rijssen is een standalone vestiging. We verwachten deze vestigingen en uitleenposten de komende jaren voort te kunnen zetten.

Op dit moment kent Rijssen-Holten een collectie die goed op peil is. Zeker in samenhang met de locaties van de Bibliotheek op school is er voldoende aanbod voor de jeugd. Uitgangspunt voor de collectie is dan ook het handhaven van het huidige niveau, waarbij ieder jaar geactualiseerd wordt op basis van de uitleencijfers in relatie tot de bestaande rekenmodellen.

● **Digitale collectie en dienstverlening**

Een abonnement op de bibliotheek biedt ook toegang tot de digitale bibliotheek die beheerd wordt door de Koninklijke Bibliotheek. Ten opzichte van 2016 is het gebruik 25% toegenomen, en daarbij zijn de effecten tijdens de Coronacrisis nog niet meegenomen.

De komende jaren werken we aan het toegankelijker maken van de digitale bibliotheek vanuit lokaal perspectief. Door bijvoorbeeld workshops te organiseren rondom het gebruik van e-readers en het lenen van e-books of door

handleidingen beschikbaar te maken. Tijdens deze spreekuren geven we bijvoorbeeld uitleg over het gebruik van bibliotheek-app, en de mogelijkheid om zo boeken te reserveren en/of te verlengen. Daarnaast wordt de aanwezigheid van makkelijk lezen programma's en luisterboeken extra belicht. Intern onderzoeken we welke dienstverlening we verder nog kunnen digitaliseren (spreekuren, voorlichting, nieuwsbrieven). De komende tijd gaan we dan ook nadrukkelijk aan de slag met het versterken van de relatie tussen digitale en fysieke bibliotheek.

● **Openingstijden en vestigingen**

De bibliotheken in Rijssen en Holten zijn samen minimaal 100 uur open. In deze beleidsperiode richten we ons niet op een verdere verruiming van de openingstijden. Dit heeft ook te maken met het kunnen borgen van de privacy van cursisten. Zoals uit het voorgaande ook blijkt ligt de nadruk steeds meer op programmering en minder op het beschikbaar zijn van de klassieke bibliotheek (collectie).

Door de Coronacrisis is er meer ruimte nodig voor het organiseren van activiteiten per persoon. De capaciteit van de Bibliotheek wordt beïnvloed door de afstand die mensen moeten bewaren tijdens bijeenkomsten. Dit kan mogelijk in de komende tijd een issue blijven waar we rekening mee moeten houden en die invloed heeft op onze mogelijkheden.

● **Positionering**

Helaas is nog niet voor iedereen duidelijk dat de bibliotheek

zich ontwikkeld heeft naar een maatschappelijk educatieve partner. Wij zetten dan ook in op een bredere en duidelijkere positionering van de Bibliotheek. Zowel naar onze inwoners, partners en onze opdrachtgever.

Voor onze externe communicatie nemen wij deel aan marketingprojecten die beschikbaar zijn vanuit het netwerk Overijssel. Daarnaast nodigen we een keer per twee jaar de gemeenteraad uit om hen bij te praten over de maatschappelijke opgaven en onze rol daar in. Ook sluiten wij aan bij de landelijke en provinciale inspanningen die de maatschappelijke meerwaarde beter in beeld brengen zodat wij onze opdrachtgever en partners meer inzicht kunnen geven in de resultaten van onze bijdragen.

● **Financieel**

Op dit moment is de financiële situatie van bibliotheek Rijssen-Holten stabiel. Dat neemt niet weg dat het soms een behoorlijke puzzel is om met de beschikbare middelen te voldoen aan de opgaven vanuit zowel de landelijke, provinciale en lokale belanghebbenden en/of opdrachtgevers.

De financiële continuïteit wordt gewaarborgd door:

- een verstandig uitgavenpatroon;
- kostenbesparing o.a. door efficiënter werken en inzet van vrijwilligers;
- het onderhouden van een algemene reserve;
- het binnenhalen van projectsubsidies.

Abonnementen

Het bibliotheekabonnement tot en met 17 jaar blijft gratis. Dit is inclusief het digitale abonnement.

Mens & Organisatie

De transitie van de klassieke bibliotheek naar een maatschappelijk educatieve bibliotheek vraagt de nodige aanpassingen van zowel de medewerkers en vrijwilligers als de organisatie (wijze van inrichten en aansturing). De Bibliotheek Rijssen-Holten is gestart met het implementeren van zelforganiserende teams. Hier is met de begeleiding van de Train Academie al een flinke stap in gezet. De komende jaren implementeren we dit verder. Van de medewerkers verwachten we dus zowel inhoudelijk als qua werkwijze andere kennis en vaardigheden. Gelukkig zijn wij in de prettige omstandigheid dat we een betrokken en bevlogen team hebben dat zich volop inzet en open staat voor verandering. De komende tijd werken we verder aan de doorontwikkeling van de kernwaarden (deskundig, toegankelijk en verbindend).

De afgelopen periode is volop gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot het volgen van online trainingen (onder andere via Good Habitz). Daarnaast hebben onze medewerkers diverse inhoudelijke cursussen en masterclasses gevolgd. Ook de komende jaren is verdere ontwikkeling nodig om te kunnen blijven voldoen aan de veranderende verwachtingen en nieuwe dienstverlening. Het is daarbij ook belangrijk ervoor te zorgen dat de huidige medewerkers hun kennis goed kunnen overdragen aan collega's. Mede door het ontbreken van een specifieke bibliotheekopleiding is het opdoen en delen van kennis op de werkvloer een zeer essentieel onderdeel van het borgen van kennis geworden. Gezien de leeftijdsopbouw van het personeelsbestand verwachten we de komende jaren enige uitstroom.

Ontwikkelingen CAO / functiehuis

In de CAO wordt gewerkt aan de implementatie van een functiehuis met generieke profielen, gebaseerd op HR21. Vooruitlopend daarop is al gestart met het vertalen van de profielen van HR21 naar de bibliotheeksector. Wij staan dan ook klaar om, na goedkeuring van de CAO, deze systematiek verder te implementeren.

Vrijwilligers

Vrijwilligers dragen in grote mate bij aan de programmering, de logistiek of ze helpen bezoekers. Zij zijn onmisbaar in het realiseren van de doelstellingen van de bibliotheek en zijn belangrijke ambassadeurs in het uitdragen van de mogelijkheden die de bibliotheek te bieden heeft. Dat vraagt ook om een andere omgang met deze "medewerkers". Bij bibliotheek Rijssen-Holten zijn nu ongeveer 65 vrijwilligers actief. Onze ambitie is om de komende periode het aanbod verder uit te breiden met behulp van vrijwilligers. Daarnaast willen we hen graag ook op andere manier verbinden aan de bibliotheek. Op landelijk en provinciaal niveau wordt ingezet op het versterken van de relatie met vrijwilligers, onder andere door het bieden van opleidingen, ontwikkeling en/of ruimte om zelf initiatieven te ontplooiën binnen de bibliotheek. Waar dat binnen onze kaders mogelijk is sluiten wij graag aan bij deze ontwikkeling.

Governance code cultuur 2019

In december 2011 zijn de statuten van de stichting openbare bibliotheek Rijssen-Holten voor het laatste gewijzigd. In 2013 is een governance code cultuur geïntroduceerd die in 2019 herzien is. In de komende beleidsperiode toetsen we de processen en onderliggende documenten aan deze governance code cultuur en wanneer nodig stellen we deze bij zodat wij bewust handelen conform deze governance code.

Tot slot

De Bibliotheek staat midden in een aantal (maatschappelijke) ontwikkelingen en de rol van de Bibliotheek wordt steeds centraler. Het belang van de Bibliotheek als laatste overgebleven neutrale en onvoorwaardelijk toegankelijke plek is groot. De fysieke Bibliotheek is veranderd van een huis voor boeken in een veilige en waardenvrije plek voor ontmoeten, lezen, leren en delen (ontmoeten). Aan ons de uitnodiging én de uitdaging om ook voor Rijssen-Holten verder te bouwen aan een plek voor ontwikkeling en groei. Ontwikkeling en groei voor iedere inwoner en de lokale gemeenschap in zijn geheel. Daar gaan wij graag, samen met u, voor onze inwoners mee aan de slag!

Algemene gegevens

Werkgebied: Gemeente Rijssen-Holten

Inwoners: 38.178

Bibliotheekvoorziening: Vestigingen in Rijssen, Holten en uitleenposten in wooncentra voor senioren De Schutse, De Wellehof en De Parkstede

Adresgegevens: de Bibliotheek Rijssen-Holten • Kerkstraat 4, 7461 LC Rijssen

T 0548 51 34 31 • E info@bibliotheekrijssenholt.nl • www.bibliotheekrijssenholt.nl